

Kontzentrazioa eta osagarritasuna euskal ekonomian

Jose Antonio Mendikute

Sarrera

Idazlan honetan, bitan zatituko dugu Euskadiko ekonomia: alde batetik Araba, Bizkaia eta Gipuzkoa, eta bestetik Nafarroa. Honela ikus ahal izango ditugu bi zatien arteko ezberdintasunak eta baita horien osagarritasuna ere. Lan hau egitean, Bilboko Banketxeak 1972. urteko datuekin oraintsu argitaratu duen «Input-Output» taula erabiliko dugu oinharri bezala.

Araba, Bizkaia eta Gipuzkoako produkzio guztia 544.494,5 milioi pezetakoa izan zen urte hartan, eta Nafarroakoa 99.962,2koa. Hona hemen sektoretan banatuak:

	ARABA, BIZKAIA ETA GIPUZKOA		NAFARROA	
	Balioa (Milioi pezeta)	%	Balioa (Milioi pezeta)	%
Nekazaritza- -Arrantza	20.469,5	3,76	12.922,0	12,93
Industri sektorea .	370.996,1	68,14	54.922,4	54,94
Zerbitzu sektorea .	153.028,9	28,10	32.117,8	32,13
<i>Guztia</i> .	<i>544.494,5</i>	<i>100,—</i>	<i>99.962,2</i>	<i>100,—</i>

Araba, Bizkaia eta Gipuzkoa

Herralde honen ezaugarria, industri sektoreak duen garrantzia izango da. Bestalde, zerbitzuen portzentaiak sektore honen ahulezia nabarmentzen du.

Xehetasun gehiago emanez, bi industri abarrek produkzio balioren % 28,73 lortzen dutela ikus dezakegu.

— Burdin eta altzairu industriak ... 89.459,8 milioi pezeta

— Metalezko produktuak ... .. 66.970,3 » »

Industri sektoreko kontzentrazioa erakusten digu hurrengo koadroak:

Produkzio maila	Zenbat abar sartzen diren	Produkzioa (milioi pezetatan)	%
10.000 milioi baino gehiago ...	9	263.620,8	69,8
5.000 miliotatik 10.000 milioitara	7	57.385,7	15,2
5.000 milioi baino gutiago ...	29	56.668,6	15,0
<i>Guztia</i>	45	377.675,1	100

Ikusten dugunez, bederatzi aktibitate abarrek industri produkzioaren % 69,8 lortzen dute. Are gehiago, abar hauek osatzen dute hiru probintzietako produkzioaren ia erdia.

Lanpostuei dagokienez, hona hemen industri sektorearen zerrenda:

Izena	Lanpostuak	% industri sektorean
Metalezko produktuak	96.745	24,52
Konstrukzioa eta Obra Publikoak ...	59.910	15,19
Burdin eta altzairu industriak ...	35.155	8,91
Makinagintza eta ekipoak	23.671	6,—
Materiale eta aparailu elekt. eta eln.	22.753	5,77
Haltzariak eta zurezko produktuak	17.918	4,54
Kautxo produktuak	14.119	3,58

Bi abarrek lortzen dute industri sektoreko lanpostuen %39,71. Datu honek, industri sektoreko kontzentrazioa baieztatzen du.

Hurrengo zerrendan, zerbitzu sektoreko abarrik garrantzitsuenak agertuko ditugu:

Izena	Lanpostuak	% industri sektorean
Banaketa	77.835	24,56
Pertsonal zerbitzuak	64.085	20,22
Ostalaritza eta antzekoak	30.976	9,78
Lurretiko garraioak	21.466	6,77
Administralgo Publikoa eta Nazio Babespedea	20.621	6,51

Zerbitzuetan ere kontzentrazioa nabari da. Bi abarrek betetzen dute lanpostuen % 44,78.

Nafarroa

Has gaitzen lehenik koadroa aztertzen. Nekazaritza-Arrantza sektorea alde batetara utzirik —Nafarroaren berezitasuna sektore horretan nabaria bait da—, beste sektoreetan orekatuagoa azaltzen zaigu Araba, Bizkaia eta Gipuzkoarekin gonbaraturik.

Ikus zer nolako kontzentrazioa azaltzen den industri sektorean:

Produktzio maila	Zenbat abar sartzen diren	Produktzioa (milioi pezetatan)	%
10.000 milioi baino gehiago ...	—	—	—
5.000 milioititik			
10.000 milioitara	2	12.351,2	22,49
5.000 milioi baino gutiago ...	43	42.571,2	77,51
<i>Guztia</i>	45	54.922,4	100,—

Lanpostuei buruz, hona hemen industri sektorearen zerrenda:

Izena	Lanpostuak	% Industri sektorean
Konstrukzioa eta Obra Publikoak ...	12.885	16,90
Metalezko produktuak	8.548	11,21
Fruitu eta barazki kontserbak	7.018	9,20
Haltzariak eta zurezko produktuak	3.213	4,21

Ez dago zerrenda hau luzatu beharrik. Garbi ikusten dugu Nafarroan ez dela sortzen beste hiru probintzietan bezalako kontzentrazioarik.

Zerbitzu sektorean berdin gertatuko da:

Izena	Lanpostuak	% Industri sektorean
Pertsonal zerbitzuak	9.079	13,62
Banaketa	7.436	11,16

Bi abar garrantzitsuenek gutti lortzen dute beste hiru probintziekin gonbaraturik, hau da: % 27,78 zerbitzu sektore osoan.

Osagarritasuna: Nafarroa eta hiru euskal probintziak

Azkenik, azal dezagun Nafarroaren eta beste hiru probintzien arteko osagarritasuna.

«Merkatal balantzak» koadroan, tauletako hirurogeitahiru abarrak hamahirutan laburtu ditugu. Laburpen honek erraztu egingo digu azterketa eta ondorioen agerpena.

Ikusten dugunez, hamahiru abar multzotatik zortzitan, Nafarroako merkatal balantzaren zeinuak beste hiru probintzietakoen alderantzizkoak dira. Honek zera esan nahi du, adibidez: lehen abar multzoan, Nafarroaren exportapenak inportapenak baino handiagoak direla, eta beste hiru probintzietan, batera harturik, exportapenak tikiagoak direla inportapenak baino.

Aldiz, 5. abar multzoan exportapenak tikiagoak dira Nafarroan inportapenak baino, eta beste hiru probintzietan exporta-

MERKATAL BALANTZAK

72

J. A. MENDIKUTE

AKTIBITATE ABARRAK	ARABA, BIZKAIA ETA GIPUZKOA			NAFARROA		
	Expor- tapenak	Inpor- tapenak	Gaine- rakoak	Expor- tapenak	Inpor- tapenak	Gaine- rakoak
1.— Nekazaritza, abelazkuntza, oihantzantza eta arrantza ...	5.486,2	16.900,1	— 11.413,9	4.587,6	2.978,1	1.609,5
2.— Meagintza	805,2	8.431,5	— 7.626,3	1.054,3	650,0	404,3
3.— Jan produktuak, edariak, ta- bakoa	7.996,3	20.007,0	— 12.010,7	5.607,2	5.112,2	490,0
4.— Ehunak, janzkia eta larrua ...	4.796,3	11.534,1	— 6.737,8	3.519,4	3.364,3	155,1
5.— Kautxo, produktu kimikoak eta petrolioak	25.390,2	20.683,6	4.706,6	1.692,4	5.692,6	— 4.000,2
6.— Oinharritzko metaleak	46.109,6	33.835,2	12.274,4	1.932,3	5.522,7	— 3.590,4
7.— Metalezko produktuak, maki- nagintza eta ekipoak	80.718,4	38.980,2	41.738,2	10.378,7	8.828,2	1.550,5
8.— Eskulanezko beste industriak	20.364,5	13.613,4	6.751,1	7.793,7	3.625,3	4.168,4
9.— Gasa, elektrizitatea eta ura ...	1.259,5	3.203,6	— 1.944,1	312,2	879,8	— 567,6
10.— Konstrukzioak, beira eta buz- tingintza	2.137,7	2.106,6	31,1	281,5	401,7	— 120,2
11.— Garraio eta komunikabideak	4.753,5	11.457,1	— 6.703,6	936,3	1.904,5	— 968,2
12.— Banaketa	14.108,3	6.269,7	7.838,6	2.082,5	1.395,1	687,4
13.— Zerbitzuak	16.933,7	18.754,7	— 1.821,0	4.177,2	3.020,3	1.156,9

penak handiagoak gertatzen dira inportapenak baino. Eta hone-
la gertatzen da zortzi sektoretan.

Aski garbi ikusten da, Nafarroako ekonomia eta beste hiru probintzietakoa elkarren osagarriak direna. Alegia, Nafarroako aborokinek ezin osa ditzakete beste hiru probintzietako behar-
rarak; baina bi ekonomien arteko joera osagarria baieztatzen du azterketak.

J. A. M.

CONCENTRACION Y COMPLEMENTARIEDAD EN LA ECONOMIA VASCA CONCENTRATION ET COMPLEMENTARITE DANS L'ECONOMIE BASQUE

Hemos dividido la Economía Vasca en dos partes: por un lado, Alava, Guipúzcoa y Vizcaya, y por el otro, Navarra.

Al analizar las diferencias entre ambos bloques, se observa la alta proporción que supone el sector industrial en el grupo de tres provincias, en tanto que el sector servicios aparece muy débil.

Por el contrario, la economía navarra aparece más equilibrada en las proporciones de producción total que logra en los sectores industrial y servicios.

Otra diferencia a resaltar es la mayor concentración de la producción en unas pocas ramas tanto en la industria como en los servicios, en Alava, Guipúzcoa y Vizcaya que en Navarra. La economía navarra ha logrado una mayor diversificación.

Al analizar la complementariedad se observa que de trece sectores en los que hemos agrupado las sesenta y tres ramas de actividad económica que aparecen en las Tablas «Input-Output», editadas por el Banco de Bilbao, ocho sectores tienen signo distinto en la balanza de bienes y servicios de las tres provincias y de Navarra. Es decir, si en las primeras presentan un superávit en la segunda tienen déficit, y viceversa. Se confirma, pues, que las economías de ambos bloques tienen tendencia a complementarse.

Nous avons considéré l'Economie basque en deux parties: d'un côté, Alava, Guipuzcoa et Biscaye; de l'autre, Navarre.

Quand on analyse les différences entre l'un et l'autre bloc, on observe la prédominance du secteur industriel dans le groupe des trois provinces, tandis que le secteur services y apparaît très faible.

Au contraire l'économie navarraise apparaît plus équilibrée que les trois autres quant aux proportions de production totale atteintes dans les secteurs industriels et services.

Une autre différence à souligner c'est une plus grande concentration de la production en peu de branches, tant dans l'industrie que dans les ser-

vices, en Alava, Guipuzcoa et Biscaye qu'en Navarre. L'économie navarraise atteint une plus grande diversification.

En analysant la complémentarité, on observe que des treize secteurs dans lesquels nous avons groupés les soixante trois branches d'activité économique, qui apparaissent dans les tableaux «Input-Output», édités par le Banque de Bilbao, huit secteurs ont le signe différent dans la balance des biens et des services des trois provinces et de la Navarre. C'est à dire, si dans les premières ils présentent un excédant, dans la seconde ils ont déficit, et vice versa. On constate, donc, que les économies des deux blocs ont tendance à se compléter.